د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب د پراختیا، او ښوونکو
د روزنې معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د
تألیف لوی ریاست

اسلامي ښوونه او روزنه

شپږم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ.ش.

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري په بازار
کې يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع ده. له سر
غړونکو سره قانوني چلن کيږي.

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې
هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی
د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو
د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي
پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي
هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیږي
لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به
لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

د پوهنې وزارت
د تعليمي نصاب د پراختيا او د ښوونکو
د روزنې معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

اسلامي ښوونه او روزنه

شپږم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ.ش.

ليکوالان:
- محمد آصف کوچی
- رقیب الله ابراهیمي

علمي ایډیټ:
- دکتور شیرعلي ظریفي

دیني، سیاسي او فرهنگي کمېټه:
- محمد عارف لودین

د ژبې ایډیټ:
- محمد قدوس ذکو خیل

د څارنې کمېټه:
ـ دکتور اسدالله محقق د تعلیمي نصاب د پراختیا او د ښوونکو د روزنې معین.
ـ دکتور شېرعلي ظریفي د تعلیمي نصاب د پراختیا د پروژې رئیس.
ـ دکتور محمد یوسف نیازي د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی ریاست سرپرست.

کمپوز او ډیزاین: عنایت الله غفاري

د چاپ د سمون چارې: محمد کبیر حقمل د پوهنې وزارت د نشراتو او اطلاعاتو رئیس

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې د وزیر پیغام

د لوی خدای ﷻ ډیر شکر دی چې انسان یې په احسن تقویم کې پیدا او هغه ته یې د خبرو کولو توان ورکړ او د علم او فکر پر ګاڼه یې سمبال کړ. ډیر درود دې وي د اسلام پر ګران پیغمبر حضرت محمد مصطفی ﷺ چې د انسانیت ستر ښوونکی دی او د رحمت، لاربښوونې او روښنایي پیغام راوړونکی.

ښوونه او روزنه په هره ټولنه کې د بدلون او پراختیا بنسټ دی. د ښوونې او روزنې اصلي موخه د انسان د بالقوه ځواکونو فعالول او د هغه د پټو استعدادونو غوړول دي.

درسي کتاب د ښوونې او روزنې په بهیر کې یو مهم رکن بلل کیږي چې له نوو علمي بدلونونو او پرمختګونو سره اوږه په اوږه د ټولنې له اړتیاوو سره سم تالیف کیږي. درسي کتابونه باید د منځپانګې له مخې خورا بډای وي چې وکړای شي د علومو له نوو لاسته راوړنو سره مل دیني او اخلاقي زده کړې د نوو میتودونو له لارې زده کوونکو ته ولیږدوي.

دغه کتاب چې اوس ستاسو په واک کې دی، د همدغو پورته ځانګړنو پر بنسټ چمتو او تالیف شوی دی. د پوهنې وزارت تل زیار باسي چې په هیواد کې تعلیمي نصاب او درسي کتابونه د اسلامي ښوونې او روزنې او د ملي هویت د ساتلو پر بنسټ جوړ او له علمي معیارونو، نوو روزنیزو میتودونو او د نړۍ له علمي پرمختګونو سره سم چمتو کړي. د زده کوونکو استعدادونه په ټولو اخلاقي او علمي خواوو کې وغوړیږي او په هغوی کې د تفکر او نوښت توان او د پلټنې حس پیاوړی کړي. د خبرو اترو او پیرزوینې د فرهنګ دودول، د هیواد پالنې او د مینې او محبت د حس پیاوړی کول، ښېنه او پیوستون د پوهنې د وزارت نورې غوښتنې دي چې ښایي د لوست په کتابونو کې ورته پام وشي.

درسي کتابونه د ښه او مسلکي ښوونکي له درلودو پرته نشي کولای ټاکل شوي موخې ترلاسه کړي. ښوونکی د ښوونې او روزنې یو مهم جزء او د ښوونې او روزنې د پروګرامونو پلي کوونکی دی. د هیواد له ژمنو او زړه سواندو ښوونکو څخه، چې د تورتم او ناپوهۍ په وړاندې یې جګړه خپله دنده ګرځولې، دوستانه هیله لرم د تعلیمي نصاب په دقیق او مخلصانه تطبیق کې د هیواد ماشومان، نجونې او تنکي ځوانان د پوهې، اخلاقو او معنویت لوړو څوکو ته ورسوي.

د هیواد د زده کړې د نظام بری د خلکو له جدي مرستو پرته امکان نه لري. له دې امله له ټولو قشرونو او د ملت له شریفو خلکو، په تیره بیا له کورنیو او د زده کوونکو له درنو اولیاوو څخه هیله لرم چې د معارف د موخو د لاسته راوړو په برخه کې له هیڅ ډول مرستې څخه ډډه ونه کړي. دغه راز له ټولو لیکوالو، پوهانو، د ښوونې او روزنې له ماهرینو او د زده کوونکو له محترمو اولیاوو څخه هیله کیږي چې په خپلو رغنده نظرونو، وړاندیزونو او نیوکو د درسي کتابونو په لا ښه والي کې د پوهنې له وزارت سره مرسته وکړي.

لازمه بولم چې له ټولو پوهو مولفینو او د پوهنې د وزارت له اداري او فني کارکوونکو څخه چې د دغه کتاب په چمتو کولو کې یې زیار ایستلی او له ټولو ملي او نړیوالو بنسټونو څخه چې د درسي کتابونو د چاپ او ویش په برخه کې یې مرسته کړې، مننه وکړم.

په پای کې له لوی خدای ﷻ څخه غواړم چې په خپله بې پایه مهربانۍ له موږ سره د پوهنې د سپیڅلو ارمانونو په لاسته راوړلو کې مرسته وکړي. انه سمیع قریب مجیب.

د پوهنې وزیر

دوکتور اسدالله حنیف بلخي

لیک لړ

د لوست شمېره	لوست	مخ
لومړی لوست	د نبوي احاديثو مقام	١
دويم لوست	د احاديثو ډولونه	٣
درېيم لوست	شفاعت	۵
څلورم لوست	د اصحابو مقام	٧
پنځم لوست	قسم خوړل	٩
شپږم لوست	د قسم ډولونه	١١
اوم لوست	شرک	١٣
اتم لوست	د شرک ډولونه	١۵
نهم لوست	ريا	١٧
لسم لوست	شرعي حکمونه (١)	١٩
يوولسم لوست	شرعي حکمونه (٢)	٢١
دوولسم لوست	د غسل فرضونه	٢٣
ديارلسم لوست	د غسل موجبات	٢۵
څوارلسم لوست	روژه	٢٧
پنځلسم لوست	د روژې فرضيت	٢٩
شپاړسم لوست	د روژې ډولونه	٣١
اولسم لوست	د روژې فاسدوونکي	٣٣
اته لسم لوست	تراويح	٣۵

د لوست شمېره	لوست	مخ
نولسم لوست	اعتکاف	۳۷
شلم لوست	د فطر صدقه	۳۹
یوویشتم لوست	زکات	۴۱
دوه ویشتم لوست	د زکات نصاب	۴۳
دري ویشتم لوست	د غلو، دانو او مېوو زکات	۴۷
څلور ویشتم لوست	د خارویو زکات	۴۹
پنځه ویشتم لوست	د زکات مستحقین	۵۱
شپږ ویشتم لوست	حج	۵۳
اوه ویشتم لوست	د حج مسایل	۵۵
اته ویشتم لوست	حیاء	۵۸
نهه ویشتم لوست	تواضع	۶۰
دېرشم لوست	صله رحمي	۶۲
یو دېرشم لوست	رښتیا ویل	۶۴
دوه دېرشم- لوست	د مور او پلار اطاعت	۶۶
دري دېرشم لوست	اسراف	۶۸
څلور دېرشم لوست	حجاب	۷۰
پنځه دېرشم لوست	د صدقي فضایل	۷۲

د نبوي احاديثو مقام

د رسول الله ﷻ وینا، عمل او تقریر ته حدیث ویل کیږي.

د پیغمبر ﷺ ویناوې وحې ده.

د پیغمبر ﷺ پیروي د الله تعالی پیروي ده، الله تعالی فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ [النساء: ٥٩] ژباړه: اې مؤمنانو! د الله او د رسول اطاعت وکړئ.

د کومو کارونو په کولو چې رسول الله ﷻ لارښوونه کړې هغه ترسره کوو او له کومو کارونو څخه یې چې منع کړې، له هغو څخه ډډه کوو، الله تعالی پدې اړه فرمايلي دي: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ٧]

ژباړه: په څه چې پیغمبر ﷺ تاسې ته امر کړی نو هغه ومنئ او له څه شي څخه یې چې منعه کړي يئ، له هغه منعه شئ.

د قرآن کریم ډېر حکمونه د رسول الله ﷺ په احادیثو کې بیان شوي دي.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته د حضرت محمد ﷺ ځینې احادیث د بېلګې په ډول بیان کړئ.

۲. په خپل ژوند کې له پیغمبر ﷺ څخه د پیروۍ څو بېلګې ووایئ.

۳. د ښوونکي په مرسته د نبوي احادیثو د ځینو کتابونو نومونه واخلئ.

پوښتنې

۱. حدیث څه ته ویل کېږي؟

۲. الله تعالی موږ ته د رسول الله ﷺ د حدیثو په هکله څه فرمایلي دي؟

۳. آیا د رسول الله ﷺ ویناوو او کړنو دواړو ته حدیث ویل کېږي؟

۴. دا آیت ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ وژباړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتني دواړه آیتونه حفظ او ژباړه دې یې زده کړي.

د احاديثو ډولونه

د پيغمبرﷺ حديثونه په درې ډوله دي:

۱- قولي حديث: د پيغمبرﷺ ويناوو ته قولي حديث ويل کيږي، لکه: رسول اللهﷺ فرمايلي دي: «الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» رواه البخارى.

ژباړه: مسلمان هغه څوک دی، چې مسلمانان يې د ژبې او لاس له ضرر څخه په امن وي.

۲- فعلي حديث: د رسول اللهﷺ کړنو ته فعلي حديث ويل کيږي، لکه: «صَلَّى رَسُولُ اللهِ عليه السلام، حِينَ سَافَرَ رَكْعَتَيْنِ ، وَحِينَ أَقَامَ أَرْبَعًا»

ژباړه: رسول اللهﷺ په سفر کې دوه رکعته لمونځ کاوه او چې مقيم به وو، بيا به يې څلور رکعته کاوه.

۳- تقريري حديث: يو صحابي چې کوم کار د رسول اللهﷺ په وړاندې کړی وي او رسول اللهﷺ هغه کار بد نه وي ګڼلی، دې ته تقريري حديث ويل کيږي، لکه: په نبوي مسجد کې د حبشيانو لوبې چې د نېزو په وهلو سره يې کولې.

فعالیت

په لاندې حدیثونو کې د وینا، عمل او تقریر حدیثونه په ګوته کړئ:

۱. یو سړي له رسول الله ﷺ څخه وپوښتل: کوم مسلمان غوره دی؟ پیغمبر ﷺ ورته وفرمایل: هغه څوک غوره دی چې مسلمانان یې د ژبې او لاس له ضرر نه په امان وي. رواه مسلم.

۲. رسول الله ﷺ د لوی اختر په ورځ لومړی لمونځ وکړ، بیا یې خطبه وویله، وروسته یې څاروی حلال کړ. متفق علیه.

پوښتنې

۱. د پیغمبر ﷺ حدیثونه په څو ډوله دي؟
۲. قولي حدیث تعریف کړئ.
۳. فعلي حدیث تعریف کړئ.
۴. تقریري حدیث تعریف کړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شفاعت

شفاعت سپارښتنې ته وايي.

الله ﷻ د قيامت په ورځ غوره خلکو ته د شفاعت اجازه ورکوي.

د الله ﷻ له اجازې پرته هېڅوک شفاعت نشي کولای.

نېک خلک به د مسلمانو گناهگارو شفاعت کوي.

شفاعت د گناه د بښلو او جنت د تللو لپاره کېږي.

هر پيغمبر به د خپل امت شفاعت کوي.

لومړی شفاعت به رسول الله ﷺ کوي.

د دې امت غوره خلک د شفاعت حق لري.

د قرآنکريم قاري به د خپلې کورنۍ د لسو غړو شفاعت کوي.

شهيد د ۷۰ تنو شفاعت کوي.

نېک اعمال د مسلمان شفاعت کوي.

قرآنکريم د خپل لوستونکي شفاعت کوي.

فعالیت

۱- د ښوونکي په مرسته د شفاعت په اړه یو له بل سره خبرې وکړئ.

۲- د قرآن کریم قاري ته ولې د شفاعت حق ورکول کیږي؟ پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

۳- په دنیا کې د نیکو خلکو په هکله سپارښتنه څنګه ده؟ پدې هکله د ښوونکي معلومات ځان سره شریک کړئ .

پوښتنې

۱- شفاعت څه ته ویل کیږي؟

۲- پیغمبران به د چا شفاعت کوي؟

۳- شهید د څو کسانو شفاعت کولای شي؟

۴- قرآن کریم د چا شفاعت کوي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ له غړو سره د شفاعت په اړه خبرې وکړي.

د اصحابو مقام

اصحاب د صحابي جمع ده.

صحابي: هغه چا ته ويل کيږي، چې پيغمبر ﷺ يې ليدلی وي، په هغه يې ايمان راوړی وي او د ايمان په حالت کې وفات شوی وي.

اصحابو کرامو رضي الله عنهم له رسول الله ﷺ سره د دين په خپرولو کې ډېر زيارونه ګاللي او پدې لار کې يې هر ډول مالي او ځاني قرباني ورکړې دي.

اصحاب رضی الله عنهم د اسلامي امت تر ټولو غوره خلک دي.

د رسول الله عليه السلام اصحاب د هدايت مشالونه دي، د هغوی په پيروۍ کې مسلمانان سمه لار مومي.

رسول الله ﷺ موږ ته له اصحابو سره د مينې او اخلاص لارښوونه کړې ده.

موږ ټولو صحابه کرامو رضی الله عنهم ته درناوی لرو.

اصحابو ته بد ويل او د هغوی توهين کول لويه ګناه ده.

مشهور صحابه لکه: حضرت ابوبکر صديق، حضرت عمر فاروق، حضرت عثمان، حضرت علي، حضرت زبير، بي بي خديجة الکبری، بي بي عايشه او بي بي فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنهم او داسې نور دي.

فعالیت

۱- له رسول الله ﷺ څخه د اسلام دین چا زده کړ؟ او بیا یې نورې نړۍ ته څنګه ورساوه ؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

۲- هغه کوم اصحاب دي چې په دنیا کې پرې د جنت زیری شوی؟ نومونه یې واخلئ.

۳- هغه کوم اصحاب دي چې تر ټولو یې لومړی اسلام راوړی دی؟ پدې هکله د ښوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

۱- اصحاب چا ته ویل کیږي؟

۲- رسول الله ﷺ خپل امت ته د صحابه وو په هکله د څه شي سپارښتنه کړې ده؟

۳- د څو مشهورو اصحابو نومونه واخلئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

قسم خوړل

مسلمان باید له بې ځایه قسم خوړلو څخه ډډه وکړي.

بې ځایه قسم خوړل د منافق نښه ده.

که چېرې مسلمان قسم خوړلو ته اړ شي، نو د الله تعالی په نومونو او یا صفتونو دې قسم وکړي، پدې هکله رسول الله ﷺ فرمايي: «مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللهِ أَوْ لِيَصْمُتْ» رواه البخاري

ژباړه: که څوک قسم کوي، نو په الله تعالی دې قسم وکړي او یا دې پټه خوله پاتې شي.

د قسم له الفاظو څخه ځيني يې دا دي:

١- وَاللهِ. ٢- بِاللهِ. ٣- تَاللهِ. ۴- بِعِزَّةِ اللهِ. ۵- بِكَلَامِ اللهِ همدارنګه په قرآن کريم هم قسم خوړل روا دي.

په اولاد په سر، په زيارت، آسمان، مسجد او داسې نورو شيانو قسم خوړل، لويه ګناه ده او پيغمبر ﷺ موږ ترې منع کړي يو.

فعالیت

۱- د ښوونکي په مرسته ځینې هغه حالتونه بیان کړئ چې خلک پکې بې ځایه قسم کوي.

۲- آیا خپل ملګري سره په نه خبرو کولو قسم کول روا دي ؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

۳- د لوست حدیث له یادو ووایئ.

پوښتنې

۱- بې ځایه قسم خوړل د څه شي نښه ده؟

۲- که مسلمان قسم خوړولو ته اړ شي، نو په څه شي به قسم خوري؟

۳- رسول الله ﷺ د قسم خوړلو په اړه څه فرمایلي دي؟

۴- آیا د الله تعالی له نومونو او صفتونو پرته په نورو شیانو قسم خوړل ګناه ده؟

کورنی دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د قسم ډولونه

قسم په درې ډوله دی:

۱- **لغوه قسم**: بې له قصده قسم خوړلو ته لغوه قسم ویل کېږي، لکه ځینې خلک چې د عادت له مخې په خبرو کې وايي: والله داسې وو او قسم کولو ته يې اراده نه وي.

په لغوه قسم کې ګناه او کفاره نه لازمېږي.

۲- **منعقده قسم**: په راتلونکې زمانه کې د يو کار په کولو او يا نه کولو باندې قسم خوړلو ته منعقده قسم ویل کېږي.

که څوک وروسته په خپل قسم کې پاتې نشو، بلکې د خپل قسم خلاف کار يې وکړ، نو په ده باندې کفاره لازمېږي.

۳- **غموس قسم**: قصداً په دروغو د تېر وخت د يو کار په کېدلو او يا نه کېدلو قسم خوړلو ته غموس قسم ویل کېږي.

لکه: څوک ښه خبر وي، چې دا کار ندی شوی، خو بیا هم قصداً په دروغو قسم خوري چې دا کار شوی دی.

غموس قسم انسان دوزخ ته داخلوي.

غموس قسم لویه ګناه ده، کفاره نه لري، بلکې انسان به الله تعالی ته تل ژړا او زاری کوي، څو يې دا ګناه ورته وبښي.

فعالیت

۱- په نوبت سره د لغوه، منعقده او غموس قسمونو بېلګې بیان کړئ.

۲- د چا پر حق سترګې پټول، او قسم پرې خوړل. دا کوم ډول قسم دی؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱- قسم په څو ډوله دی؟

۲- لغوه قسم کوم دی؟

۳- منعقده قسم بیان کړئ.

۴- غموس قسم تعریف کړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د قسم ډولونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شرک

شرک له ټولو ګناهونو څخه لويه ګناه ده.

الله تعالی مشرک ته بښنه نه کوي، الله تعالی پدې اړه فرمايي: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ٤٨]

ژباړه: الله يوازې شرك نه بښي، له شرک پرته نورې ګناوې چې چا ته يې خوښه شي وربښي يې.

موږ بايد له شرکي اعمالو څخه ډډه وکړو، لکه:

١- له الله تعالی پرته د بل چا عبادت کول.

٢- له الله تعالی سره په ذات او صفاتو کې څوک شريک ګڼل.

٣- ساحر او کوډګرو ته تلل او باور پرې کول.

۴- له الله تعالی پرته بل چا ته بې له اسبابو د غيبو علم ثابتول.

۵- په نيکو عملونو کې ريا کول.

٦- له اسبابو پرته له مخلوق څخه مرسته غوښتل.

که چېرې مشرک له شرک څخه توبه وکړي الله تعالی يې توبه قبلوي.

فعالیت

بحث پرې وکړئ:

۱-کائنات چا پیدا کړي؟ لمر، ځمکه او ستوري چا په هوا کې درولي؟ بارانونه څوک وروي؟ نو د عبادت لایق څوک دی؟.

۲- له اسبابو پرته له مخلوق څخه د مرستې غوښتلو څو مثالونه ووایئ.

پوښتنې

۱- آیا شرک تر ټولو لویه ګناه ده؟

۲- څوک چې مشرک مړ شي، آیا الله تعالی هغه ته ښښنه کوي؟

۳- کوم عملونه شرک بلل کیږي؟

۴- آیا په ژوند کې د مشرک توبه قبلیږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د شرک ډولونه

شرک په دوه ډوله دی.

۱- اکبر (لوی) شرک.

۲- اصغر (کوچنی) شرک.

له الله تعالی سره په عبادت کې شریک پیدا کولو ته اکبر (لوی) شرک ویل کیږي.

اکبر شرک انسان له اسلامه باسي او د تل لپاره به په دوزخ کې وي.

اصغر (کوچنی) شرک هغه ګناهونه دي، چې په احادیثو کې د شرک نسبت ورته شوی وي، تر څو خلک تري ځان وساتي.

اصغر شرک لویه ګناه ده، خو انسان له اسلامه نه باسي.

اصغر شرک لکه: له الله تعالی پرته پر بل شي قسم خوړل او ریا کول.

فعالیت

۱- د ښوونکي په مرسته په نوبت سره د اکبر او اصغر شرک څو مثالونه بیان کړئ.

۲- ریا ولې اصغر شرک بلل کیږي؟ پدې هکله د ښوونکي معلومات له ځان شریک کړئ.

پوښتنې

۱. شرک په څو ډوله دی؟

۲. اکبر (لوی) شرک کوم دی؟

۳. اصغر (کوچینی) شرک کوم دی؟

۴. آیا لوی شرک مسلمان له اسلام څخه باسي؟

۵. آیا ریا ته شرک ویل کېدای شي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ریا

ځان ښودنې ته ریا وايي، موږ ښه کارونه د الله لپاره کوو.

په ریا کارۍ کې ثواب نشته، ځکه ریاکوونکی د الله ﷻ رضا نه غواړي.

اخلاص د نیک عمل د قبلیدو شرط دی، رسول الله ﷺ فرمایلي دي:

«إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ» رواه البخاري

ژباړه: د عملونو ثواب تر نیت پورې اړه لري.

ریا کول لویه ګناه ده، رسول الله ﷺ فرمايي: ځان ښودنه پټ شرک دی.

د خلکو پر وړاندې د فرض عملونو تر سره کول ریا نه ګڼل کیږي.

موږ له ریا کارۍ نه ځان ژغورو.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته د ریا په اړه یوله بل سره خبرې وکړئ.

۲. که څوک د دې لپاره صدقه ورکوي چې نوم یې په خلکو کې خپور شي، آیا د ده صدقه قبلیږي؟ پدې هکله په خپلو کې خبرې وکړئ.

۳. د ریا ضد څه شی دی؟ په گوته یې کړئ:

(رښتیا، اخلاص، قناعت)

پوښتنې

۱. ریا څه ته ویل کیږي؟

۲. آیا ریا لویه گناه ده؟

۳. رسول الله ﷺ د ریا په هکله څه فرمایلي دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د ریا په اړه خبرې وکړي.

شرعي حکمونه (۱)

د اسلام دین موږ ته د ژوند په ټولو چارو کې لارښوونه کړې ده، هغه څه چې زموږ په ګټه دي، موږ ته یې د هغو د سرته رسولو امر کړی، او یا یې روا کړي دي، او هغه څه چې زموږ په زیان دي، له هغو څخه یې منع کړي یو.

د شریعت حکمونه په دوه ډوله دي:

۱. **اوامر**:

اوامر: هغو حکمونو ته وایي چې الله تعالی یې په سرته رسولو امر کړی دی.

۲. **نواهي**:

نواهي: هغو حکمونو ته وايي چې شریعت ترې منعه کړې ده، کول یې ګناه او الله تعالی پرې ناراضه کیږي.

اوامر د اهمیت له مخې په لاندې برخو ویشل کیږي:

فرض: هغه حکم ته ویل کیږي چې په سرته رسولو یې موږ مکلف یو، کول یې ثواب، پریښودل یې ګناه ده او انکار ترې کفر دی، لکه پنځه وخته فرض لمونځونه او فرضي روژه.

واجب: د فرضو په څیر، کول یې حتمي او ثواب لري، پریښودل یې ګناه ده او منکر یې فاسق بلل کیږي، لکه د اختر لمونځ، د وترو لمونځ، د قنوت دعا ویل.

سنت: هغه حکم ته ویل کیږي چې کول یې ثواب او پرېښودل یې ملامتی ده، لکه د ماسپښین شپږ رکعته سنت لمونځ، څلور له فرضو مخکې او دوه وروسته.

مستحب: هغه عمل ته ویل کیږي چې کول یې ثواب لري، او پرېښودل یې نه ګناه او نه ملامتي لري.

مباح: هغه عمل ته ویل کیږی چې په کولو او پرېښودلو کې یې ګناه نه وي، لکه ښکار کول.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته د فرضو، سنتو، مستحبو او مباحو څو نور مثالونه ووایئ.

۲. د لاندنیو چارو حکم ووایئ:

(اسراف، حج، غیبت، زکات، غلا، سلام اچول)

پوښتنې

۱. شرعي حکمونه په څو ډوله دي؟

۲. فرض کوم حکم ته ویل کیږي؟

۳. سنت او مستحب کوم حکمونه دي؟

۴. مباح څه ته ویل کیږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د یاد لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شرعي حکمونه (۲)

د اسلام دين موږ له هغو کارونو څخه منع کړي يو چې کول يې زموږ په زيان دي، علماوو ناروا کارونه په دوو برخو ويشلي دي، چې لاندې بيانيږي:

۱ - **حرام**: هغه عمل ته ويل کيږي چې پرېښودل يې فرض وي، لکه قتل، غلا، غيبت او داسې نور.

۲ - **مکروه**: هغه عمل ته وايي چې په شريعت کې بد ګڼل شوی وي.

مکروه په دوه ډوله دی:

الف: **تحريمي مکروه**: هغه عمل ته ويل کيږي چې له سرته رسولو څخه يې شريعت منعه کړې وي، کول يې ګناه لري، خو له حرام څخه را ښکته وي، لکه د اودس ماتي په وخت کې قبلې ته مخ کول او په لمانځه کې ويښتان سمول.

ب: **تنزيهي مکروه**: هغه عمل ته ويل کيږي چې پرېښودل يې غوره وي، په کولو کې يې ګناه نه وي، لکه دويم رکعت له لومړي رکعت څخه اوږدول.

فعالیت

۱. زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي، یوه ډله دې د حرامو پنځه مثالونه ووایي، دویمه ډله دې د مکروهو پنځه مثالونه ووایي.

۲. حرام له مکروه څخه څه توپیر لري؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. حرام څه ته ویل کیږي؟ یو مثال یې ووایئ.

۲. آیا تحریمي مکروه پیژنئ؟ دوه مثالونه یې ووایئ.

۳. تنزیهي مکروه څه ته ویل کیږي؟ څو مثالونه یې په لمانځه کې ذکر کړئ.

۴. د حرامو او فرضو ترمنځ څه توپیر دی؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د غسل فرضونه

د ټول بدن پرمینځلو ته غسل ویل کیږي.

د غسل فرضونه:

په غسل کې درې فرضونه دي:

۱. **مضمضه**: په خوله کې د اوبو اچولو او غړغړه کولو ته مضمضه ویل کیږي.

۲. **استنشاق**: په پوزه کې د اوبو اچولو او بیرته لرې کولو ته یې استنشاق ویل کیږي.

۳. **د ټول بدن پرېمينځل**: پداسې توګه چې په سر اوبه اچوي او ټول بدن وینځي، خو په ټولو اندامونو اوبه تیرې شي او د بدن هېڅ برخه وچه پاتې نشي.

یادونه: د ښځو لپاره د وېښتانو بیخ پرېمينځل کفایت کوي، د کوڅیو پرانیستل ضرور نه دي.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته د غسل د ګټو په هکله مباحثه وکړئ.

۲. د غسل د آدابو په هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. غسل تعریف کړئ.

۲. په غسل کې څو فرضونه دي؟

۳. مضمضه او استنشاق څه ته وايي؟

۴. آيا په غسل کې د ښځو لپاره د کوڅيو پرانيستل فرض دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د غسل موجبات

هغه څه چې له کبله يې پر مسلمان غسل لازميږي، د غسل موجبات بلل کيږي.

غسل په دوه ډوله دی:

الف: فرض غسل . ب: سنت غسل.

الف: فرض غسل: په هر عاقل او بالغ مسلمان باندې په لاندې حالتونو کې غسل فرض کيږي:

- **احتلام:** يعنی په خوب کې غسل لازميدل.
- **جماع:** د ښځې او خاوند کور والی او مباشرت.
- **حيض:** د ښځې مياشتنی ناروغي .
- **نفاس:** د ماشوم زيږيدنې وروسته د مور ناروغي.

ب: سنت غسل: په لاندې وختونو کې غسل سنت دی:

۱. د جمعې د لمانځه لپاره غسل کول.

۲. د اخترونو د لمنځونو لپاره غسل کول.

۳. له احرام تړلو نه مخکې غسل کول.

فعالیت

بحث پرې وکړئ:

۱- د اسلام دين پاکۍ ته څومره ارزښت ورکوي؟

۲- که فرض غسل ونه شي، آیا لمونځ کيږي؟

۳- د غسل د ګټو په هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. غسل په څو ډوله دی؟ بيان يې کړئ .

۲. په کومو حالتونوکې غسل فرض کيږي؟

۳. په کومو حالتونوکې غسل سنت دی؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي .

روژه

د روژې تعریف: له سپیده داغ (صبح صادق) نه تر لمر پریوتو پورې له خوراک، څښاک او جماع څخه د عبادت په نیت ځان ساتلو ته روژه وایي.

روژه د اسلام له پنځو بناوو څخه ده.

رسول الله ﷺ د روژې په هکله داسې فرمايلي دي:

(د روژه نیوونکي لپاره دوې خوښۍ دي: یوه خوښي یې د روژه ماتي او بله یې د قیامت په ورځ له الله تعالی سره د ملاقات پر وخت) رواه مسلم .

د روژې ګټې:

- د روژې په نیولو سره د مسلمان ایمان غښتلی کیږي.
- روژه د مسلمان سپر دی، له دوزخ څخه یې ژغوري.
- روژه نیول د انسان روغتیا ته ډیرې ګټې رسوي.
- د روژې په نیولو سره د مسلمان په زړه کې ترحم پیدا کیږي.
- روژه انسان ته د صبر او امانتدارۍ درس ورکوي.

فعالیت

۱. د روژې د پیل او پای د وختونو په هکله مباحثه وکړئ.

۲. کوم شیان د روژې ماتوونکي دي؟ پدې اړه خپلو منځوکې مباحثه وکړئ.

پوښتني

۱. روژه څه ته ویل کیږي ؟

۲. روژه نیول څه ګټې لري ؟ بیان یې کړئ.

۳. روژه نیول روغتیا ته څنګه ګټه رسوي ؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د روژې د ګټو په هکله یوه مقاله ولیکي.

د روژې فرضيت

د رمضان مياشتې روژه نيول پر هر عاقل، بالغ، مسلمان باندې فرض دي.

د فرضيت دليل:

الله تعالى فرمايلي دي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾.البقره (۱۸۳) آيت.

ژباړه: اى مؤمنانو! پر تاسو روژه فرض کړاى شوې ده، لکه چې له تاسو نه په مخکينيو خلکو فرض وه، د دې لپاره چې پرهيز ګار شئ.

د رمضان د مياشتې فضيلتونه:

- په رمضان مياشت کې قرآن کريم نازل شوى دى.
- د رمضان د مياشتې په هکله رسول الله ﷺ داسې فرمايلي دي:

د رمضان مياشتې په راتلو سره د جنت دروازې پرانيستل کيږي، د دوزخ دروازې بنديږي او لوى شيطانان تړل کيږي.

دا مياشت د صبر مياشت ده، چې بدل يې جنت دى.

دا مياشت د برکت مياشت ده، د مسلمان رزق پکې زياتيږي، لومړۍ لسيزه يې د رحمت، دويمه لسيزه يې د بښنې او وروستۍ لسيزه يې له دوزخ نه د خلاصون وسيله ده.

فعالیت

۱- روژه ولې د صبر میاشت ده؟ بحث پرې وکړئ.

۲- د روژې لومړی لسیزه د رحمت، دویمه یې د بښنې او دریمه یې له دوزخ څخه د خلاصون وسیله ده، دا عبارت شرحه کړئ.

پوښتنې

۱. روژه پر چا فرض ده؟

۲. د روژې د فرضیت دلیل ووایئ.

۳. پورتنی آیت وژباړئ.

۴. د روژې د میاشتې فضیلتونه ووایئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د رمضان میاشتې د فضایلو په هکله مقاله ولیکي.

د روژې ډولونه

روژه د حکم له پلوه په لاندې ډولونو ویشل شوې ده:

۱- فرض ۲ - واجب ۳ - سنت ۴- ناروا.

۱- فرض روژه، لکه د رمضان د میاشتې او د نذر روژې نیول.

۲- واجب روژه، لکه د نفلي روژې له فاسدېدو وروسته قضائي راوړل.

۳- سنت روژه، په لاندې وختونو کې روژه نیول سنت دي:

- د محرم د میاشتې د نهمې او لسمې ورځې روژه نیول.
- د شوال د میاشتې شپږ ورځې روژه نیول.
- د عرفې د ورځې روژه نیول.
- په هره اوونۍ کې د دوشنبې او پنجشنبې د ورځو روژه نیول.
- د هرې قمري میاشتې د دیارلسمې، څوارلسمې او پنځلسمې ورځې روژه نیول.

۴ - ناروا روژه، لکه د شک د ورځې روژه نیول چې د رمضان میاشت ثابته شوې نه وي او خلک یې د فرض روژې په نیت ونیسي، داسې روژه نیول ناروا او نیوونکی یې ګناه ګار دی.

- همداراز د دواړو اخترونو په ورځو کې روژه نیول، ناروا دي.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته هغه ورځې چې روژه نیول پکې ثواب لري، په ګوته کړئ.

۲. د هغو ورځو په هکله مباحثه وکړئ، چې روژه نیول پکې ناروا دي.

پوښتنې

۱. روژه د حکم له پلوه په څو ډوله ده؟

۲. د فرض روژې یو مثال ووایاست.

۳. په کومو ورځو کې روژه نیول سنت دي؟

۴. په کومو وختونو کې روژه نیول ناروا دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د شوال میاشتې او عرفې ورځې د روژې نیولو فضایل په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې په ټولګي کې ولولي.

د روژې فاسدوونکي

هر هغه څه چې روژه ورباندې ماتیږي، د روژې فاسدوونکي ورته ویل کیږي.

د روژې فاسدوونکي په لاندې ډول دي:

۱. **په قصد سره خوراک او څښاک کول**: په ورځ کې په قصد سره خوراک او څښاک کولو سره روژه ماتیږي، خو که چېرې د نسیان په حالت کې څه وخوري یا وڅښي، روژه یې نه فاسدیږي.

۲. **په قصد سره قی کول**: که چیرې روژه نیوونکی په ډکه خوله قصداً قی وکړي، روژه یې فاسدیږي، خو که د ناروغۍ له کبله یې قی وکړ، روژه یې نه فاسدیږي.

۳. **حیض**: د ښځې میاشتنۍ ناروغۍ را تللو سره روژه فاسدیږي، ښځو ته جواز نلري چې د حیض پر مهال روژه ونیسي.

۴. **نفاس**: که ښځه د روژې په حالت کې ماشوم وزیږوي، روژه یې فاسدیږي او تر ټاکلې مودې پورې روژه نیول هم ورته روا نه دي.

۵. **جماع (کور والی)**: په روژه کې د ورځې د ښځې او خاوند کور والي سره روژه فاسدیږي.

فعالیت

۱. د روژې د فاسدوونکو په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

۲. د ناروغۍ له کبله په پیچکاري کولو سره روژه نه فاسدیږي. پدې هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ.

پوښتنې

۱. د روژې فاسدوونکي څه ته وايي؟

۲. آیا د نسیان په حالت کې د خوراک له امله روژه ماتیږي؟

۳. په کوم حالت کې قی روژه ماتوي؟

۴. آیا ښځې ته د حیض او یا نفاس په حالت کې روژه نیول روا دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

تراويح

د رمضان په مياشت کې شل رکعته تراويح کول مؤکد سنت دي.

د ماخوستن د فرض لمانځه وروسته دوه دوه رکعته تراويح ادا کيږي.

په جماعت سره د تراويح لمونځ کول ثواب لري.

رسول الله ﷺ او صحابه وو رضي الله عنهم تراويح په جماعت سره ادا کړې دي.

حضرت عمر رضي الله عنه د خپل خلافت په وخت کې مسلمانانو ته د شل رکعته تراويحو کولو لارښوونه وکړه.

په تراويحو کې امام په جهر سره قرأت لولي.

په تراويحو کې د ټول قرآن کريم لوستل مستحب دي.

په يوازې ډول (ځانته) تروايح کول هم روا دي.

فعالیت

۱. آیا کله مو د تراویح په لمانځه کې ګډون کړئ؟ له نورو لمونځونو سره څه توپیر لري؟

۲. امام باید په تراویحو کې قرآن کریم څنګه ولولي؟ پدې هکله د ښوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

۱. تراویح په کوم وخت کې ادا کیږي؟

۲. تراویح څنګه ادا کیږي؟

۳. د تراویحو لمونځ څه حکم لري؟

۴. حضرت عمر رضي الله عنه د څو رکعتونو تراویحو لارښوونه کړې ده؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

اعتکاف

اعتکاف په لغت کې په یو ځای کې پاتې کېدو ته وايي.

په اصطلاح کې: په جومات کې د عبادت په نیت وخت تیرولو ته اعتکاف ویل کیږي.

د رمضان میاشتې په وروستیو لسو ورځو کې اعتکاف کول کفايي سنت دي. رسول الله ﷺ به هر کال د روژې میاشت په وروستېو لسو ورځو کې اعتکاف کاوه.

د اعتکاف شرطونه:

۱. اسلام: اعتکاف کوونکی باید مسلمان وي.

۲. عقل: اعتکاف کوونکی باید عاقل وي، د لیوني اعتکاف نه صحیح کیږي.

۳. مسجد: اعتکاف باید په مسجد کې ترسره شي، خو ښځې کولای شي چې په خپل کور کې په ځانګړي ځای کې اعتکاف وکړي.

۴. د اعتکاف نیت کول.

۵. له حیض او نفاس څخه پاکوالی.

د اعتکاف په هکله ځینې مسایل:

- اعتکاف کوونکی کولای شي چې په لاندې حالتونو کې له جومات څخه ووځي:

۱. د قضای حاجت لپاره .

۲. د جمعې د لمانځه د ادا کولو لپاره.

۳. د ضرورت لپاره، لکه د خوراک، څښاک او درملنې لپاره، چې بله چاره یې نه وي.

فعالیت

۱. په نوبت سره د اعتکاف تعریف او شرطونه په یادو ووایئ.

۲. په اعتکاف کې څه کول پکار دي؟ پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. اعتکاف څه ته وایي؟

۲. اعتکاف څه حکم لري؟

۳. رسول الله ﷺ په کومو ورځو کې اعتکاف کاوه؟

۴. د اعتکاف د صحت لپاره کوم شیان شرط دي؟

۵. په کوم وخت کې اعتکاف کوونکی له مسجد څخه وتلای شي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د اعتکاف شرطونه په خپل تعبیر په کتابچو کې ولیکي.

د فطر صدقه

د کوچني اختر د لومړۍ ورځې سهار له را ختلو سره سم د فطر صدقه واجبيږي، خو له دې نه مخکې د روژې په را رسېدلو سره يې هم ادا کول روا دي.

رسول الله ﷺ د فطر د صدقې (سرسايې) په هکله فرمايلي دي: د فطر صدقه د روژه نيونکي لپاره له گناهونو نه پاکي او د مسکينانو لپاره خوراک دی.

د فطر د صدقې اندازه:

- نيمه صاع غنم: چې له يوې کيلو او اته سوه گرامو سره برابره ده.
- همدارنګ د پورتني مقدار قيمت په افغانيو هم ورکول کېدای شي.

د فطر د صدقې شرطونه:

صدقه ورکوونکی بايد، مسلمان، آزاد او غني (د نصاب مالک) وي.

پلار به له ځان او نورو نفقه خورو لکه ښځې او اولادونو څخه صدقه ورکوي.

فعالیت

۱. د خپلې کورنۍ د غړو د سرسایې اندازه معلومه کړئ. پدې هکله خبرې وکړئ.

۲. ستاسې د کورنۍ مشر د فطر صدقه چا ته ورکوي؟ بیان یې کړئ.

۳. د فطر صدقه په کوم وخت کې ورکول کیږي؟ بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

۱. د فطر صدقه کله واجبیږي؟

۲. د فطر صدقې په هکله پیغمبر ﷺ څه فرمایلي دي ؟

۳. د فطر د صدقې مقدار ووایئ.

۴. د فطر صدقه پر چا واجبیږي؟

۵. آیا له کوچنیانو څخه د فطر صدقه ورکول کیږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

زکات

زکات د اسلام مهم رکن دی، چې د هجرت په دویم کال فرض شوی دی.

زکات په لغت کې پاکوالي او زیادت ته وايي او په اصطلاح کې: هغه ټاکلې اندازه مال دی، چې د شریعت په ښوونه یې غنیان، اړو خلکو ته ورکوي.

الله تعالی مسلمانانو ته د زکات ورکولو حکم کوي: ﴿وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾

ژباړه: او زکات ورکړئ.

د زکات د فرضیت شرطونه:

په یوه مسلمان باندې هغه وخت زکات فرض کیږي چې لاندې شرطونه ولري:

۱. زکات ورکوونکی باید عاقل او بالغ وي.

۲. مال یې باید د نصاب کچې ته رسېدلی وي.

۳. مال به یې له بنسټیزو اړتیاوو لکه کور، سوارلۍ او کالیوڅخه اضافه وي.

۴. د چا پور به پرې نه وي.

۵. پر مال به یې یوکال تیر شوی وي، پرته له میوو او غلو څخه چې په هغو کې د کال تیریدل شرط نه دي.

د زکات ورکولو ګټې

- زکات ورکوونکی په زکات ورکولو سره خپل مال پاکوي او په پاتې مال کې یې الله تعالی برکت اچوي.
- زکات ورکول له فقر سره مبارزه او له اړو خلکو سره مرسته ده.
- زکات ورکوونکی د اړو خلکو دعا تر لاسه کوي.
- په زکات ورکولو سره د مسلمانانو په منځ کې مینه او محبت زیاتیږي.

فعالیت

۱. د زکات د ګټو په هکله بحث وکړئ.
۲. په زکات ورکولو سره د مسلمان مال پاکیږي. پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.
۳. د زکات او صدقې تر منځ شته توپیرونه بیان کړئ.

پوښتنې

۱. زکات په لغت او اصطلاح کې تعریف کړئ.
۲. څه وخت په یوه مسلمان زکات ورکول فرض کیږي؟
۳. زکات ورکول څه ګټې لري؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د زکات د ګټو په هکله لنډه مقاله ولیکي.

د زکات نصاب

نصاب: د مال هغې ټاکلې اندازې ته وايي چې د شریعت له مخې زکات پکې فرض کیږي.

که یو شخص له یوه کال راهیسې د ۵۹۵ ګرامو سپینو زرو مالک وي او له اړتیاوو څخه یې دا مال زیات وي، نو دا شخص باید له هرو څلویښتو ګرامو څخه یو ګرام سپین زر او یا یې قیمت (پیسې) زکات ورکړي.

هغه مالونه چې زکات ترې ورکول کیږي، په لاندې ډول دي:

۱. سپین او سره زر او اوسنۍ پیسې.

۲. معدنونه.

۳. د تجارت توکي.

۴. میوې او غلې .

۵. خاروي.

د سپینو او سرو زرو نصاب:

الف: سپین زر: کله چې سپین زر دوه سوه درهمو او یا (۵۹۵) گرامو ته ورسیږي، ورسره د تیر لوست شرطونه پوره کړي، زکات پکې فرض کیږي.

ب: سره زر: د سرو زرو نصاب (۲۰) مثقاله دی، چې یو مثقال (۴،۲۵) گرامه وزن لري، نو (۲۰) مثقاله سره زر (۸۵) گرامه کیږي.

که څوک د (۸۵) گرامو په اندازه سره زر ولري، کال پرې تیر شوی وي او له بنسټیزو اړتیاوو یې زیات وي، نو باید له هرو څلویښتو گرامو څخه یو گرام سره زر او یا یې قیمت زکات ورکړي.

یادونه: په اوسنیو پیسو کې هم د سپینو زرو د نصاب له مخې زکات

ورکول کیږي، نو که چیرې یو شخص د (۵۹۵) گرامو د قیمت په اندازه پیسې ولري، په ده باندې زکات لازمیږي.

زکات باید څومره ورکړل شي؟

له سپینو زرو، سرو زرو او پیسو څخه دوه نیم سلنه (له هرو څلوېښتو واحدونو یو واحد) زکات ورکول کیږي.

فعالیت

۱. زده کوونکې دې دوې ډلې شي، په ترتیب سره دې یوه ډله د لوست په هکله، یو سوال مطرح کوي او بله ډله دې یې ځواب وایي.

۲. اوس مهال د (۵۹۵) گرامه سپینو زرو قیمت څومره افغانۍ کیږي؟ پدې هکله له ښوونکي څخه مرسته وغواړئ.

پوښتنې

۱. نصاب څه ته وایي؟

۲. په کوموما لونو کې زکات فرض کیږي؟

۳. د سپینو زرو نصاب څومره دی؟

۴. د سرو زرو نصاب څومره دی؟

۵. له پیسو څخه څنګه زکات ورکول کیږي؟

کورنۍ دنده

لاندنیو پوښتنو ته په ځواب ورکولو سره یوه مقاله ولیکئ چې تر اتو کرښو کمه نه وي:

۱- زکات ولې یوازې پر غنیانو فرض دی؟

۲- زکات ولې یوازې اړو خلکو ته ورکول کیږي؟

۳- زکات په ټولنه کې څنګه د خواخوږۍ او یووالي احساس را ټوکوي؟

د غلو، دانو او مېوو زکات

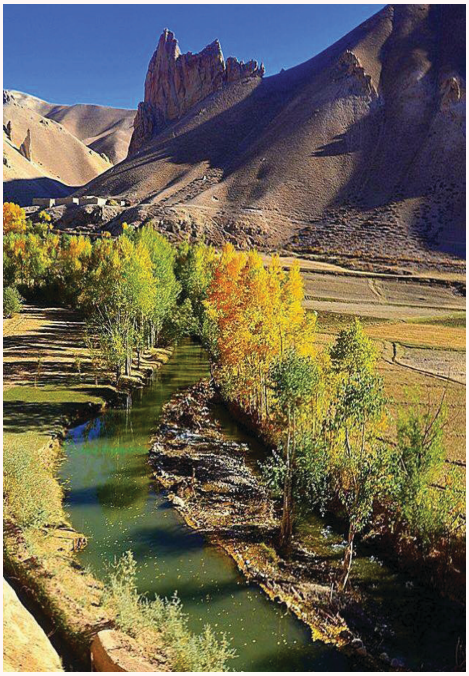

په تیر لوست کې مو زده کړل چې د ځمکې په حاصلاتو او میوو کې د زکات ورکولو لپاره نصاب او د کال تیریدل شرط ندي، نو کله چې فصل را ټول شي، که زیات او یا کم وي ، باید زکات ترینه ورکړل شي.

ځمکه د حاصلاتو له مخې په دوه ډوله ده:

لومړی ډول:

هغه ځمکې چې د ارهټ یا ماشین په واسطه اوبه کیږي، له حاصلاتو څخه یې شلمه برخه زکات ورکول کیږي. د بیلګې په ډول له شلو منو غنمو څخه یې یو من غنم زکات ورکول کیږي.

دويم ډول:

هغه ځمکې چې په باران او يا روانو اوبو لکه ويالې او کاريز څخه خړوبيږی، له حاصلاتو څخه يې لسمه برخه زکات ورکول کيږي، يعنی له لس منه غنمو څخه يې يو من زکات ورکول کيږي.
نورو نفقه خورو لکه ښځې او اولادونو څخه صدقه ورکوي.

فعاليت

۱. د خپلې سيمې ځمکې ته په کتلو سره دا جوته کړئ چې له حاصلاتو څخه يې لسمه او که شلمه برخه زکات ورکول کيږي؟
۲. که چيرې د ځمکې حاصلات ۱۰۰ منه غنم وي، بايد څومره زکات يې ورکړل شي؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. آيا په غلو دانو او ميوو کې زکات شته؟
۲. آيا له غلو دانو او ميوو څخه د زکات ورکولو لپاره نصاب او د کال تيريدل شرط دي؟
۳. له کومو ميوو او حاصلاتو څخه لسمه برخه زکات ورکول کيږي؟
۴. له کومو حاصلاتو او ميوو څخه شلمه برخه زکات ورکول کيږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د څارویو زکات

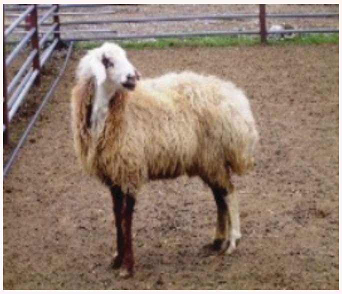

په اوښانو، غواګانو او پسونو کې هغه وخت زکات فرض کیږی چې نصاب یې پوره کړی وي، یو کال پرې تیر شوی وي او څریدونکي وي.

۱. د اوښانو نصاب:

په پنځه څرنده اوښانو کې زکات فرض کیږی، د پورته شرطونو په رعایتولو سره باید له هغو څخه یو پسه او یا یې قیمت زکات ورکړل شي.

۲. د غواګانو او میښو نصاب:

په دیرشو (۳۰) څریدونکو غواګانو او میښو کې یو کلن خوسی او یا یې قیمت زکات ورکول کیږي.

۳. د پسونو او وزو نصاب:

په څلويښتو (۴۰) څرنده پسونو او وزو کې يو پسه او يا يې قيمت زکات ورکول کيږي.

که چيرې څاروي له ياد شمير څخه کم وي زکات پکې نه فرض کيږي.

فعاليت

۱. د هغو څارويو په هکله بحث وکړئ چې په کورونو کې ساتل کيږي. آيا له هغو څارويو څخه زکات ورکول کيږي؟

۲. آيا د پسونو او ميږو په رمه کې چې شمير يې زيات وي زکات ترينه ورکول فرض دي؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. په څارويو کې کله زکات فرض کيږي؟

۲. د اوښانو نصاب څومره دی؟

۳. د غواګانو او مېښو نصاب ووايئ.

۴. د پسونو او وزو نصاب څومره دی؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د زکات مستحقین

شریعت اته ډوله خلک د زکات مستحق بللي دي، یعنې دوی ته باید زکات ورکړل شي، چې لاندې يې یادونه کیږي:

(فقیران، مسکینان، عاملین، مؤلفة القلوب، غلامان او وینځې، پوروړي، مسافر او د الله په لار کې وتلي خلک).

۱. **فقیران**: فقیران هغه اړ او محتاج خلک دي، چې خپله سرمایه يې د دوی اړتیا نه پوره کوي، باید دوی ته زکات ورکړل شي.

۲. **مسکینان**: مسکینان هغه اړ او محتاج خلک دي چې هیڅ مال نلري، د نورو خلکو مرستې ته زیاته اړتیا لري.

۳. **عاملین**: هغو خلکو ته وايي چې د حکومت لخوا د زکات راټولولو دنده پر غاړه لري، که چیرې معاش ونلري نو دوی ته هم له زکات څخه یوه اندازه مال ورکول کیږي.

۴. **مؤلفة القلوب**: دوی تازه مسلمان شوي خلک دي، چې مسلمانان د دوی تایید ته اړتیا لري، نو اسلام ته د هڅونې په موخه له زکات څخه یوه برخه دوی ته ورکول کیږي.

۵. **غلامان او وینځې**: د غلامانو او وینځو د آزادۍ لپاره باید زکات ورکړل شي.

۶. **پوروړي**: هغه خلک چې پوروړي دي، دوی د زکات اخیستلو مستحق دي.

۷. **ابن السبیل**: ابن السبیل هغه مسافر ته ویل کیږي چې د سفر پر مهال یې خپل مال ته لاس رسی نه وي او مرستې ته اړتیا لري.

۸. **فی سبیل الله**: یعنې د الله په لار کې وتلو خلکو ته د زکات ورکول، لکه مجاهدین او یا د دیني علومو زده کوونکي.

فعالیت

۱. د زکات د مستحقو خلکو په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

۲. یو زده کوونکی دې د مستحق نوم واخلي او بل دې له یاده هغه تعریف کړي.

پوښتنې

۱. زکات کومو خلکو ته ورکول کیږي ؟

۲. فقیر او مسکین چا ته ویل کیږي ؟

۳. عامل ته زکات ورکول څه وخت جواز لري؟

۴. آیا مسافر او بندي ته زکات ورکول کیږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

حج

حج په لغت کې قصد ته وایي او په اصطلاح کې: د حج په میاشتو کې د الله جل جلاله کور (کعبې) ته د ځانګړو عبادتونو په مقصد د مسلمان ورتګ ته حج ویل کیږي.

حج د اسلام پنځم رکن دی، د هجرت په نهم کال فرض شوی دی.

هر توان لرونکی مسلمان باید په ټول عمر کې یو ځل حج ادا کړي.

حج زیات اجر او ثواب لري.

رسول الله صلی الله علیه وسلم د حج په هکله فرمایي: که چیرې مسلمان د حج پر مهال له ګناهونو او شخړو څخه ځان وساتي، له حج وروسته د ده ټول ګناهونه بښل کیږي، لکه چې نوی مور زیږولی وي.

هر کال د نړۍ له ګوټ ګوټ څخه مسلمانان مکې مکرمې ته د حج لپاره راځي، د ابراهیم خلیل الله او اسماعیل ذبیح الله یاد تازه کوي، د الله د کور څخه طواف او د صفا او مروه تر منځ سعی کوي.

د حج لپاره مسلمانان د احرام نیت تړي، د ذي الحجې په اتمه ورځ

حاجیان منی ته ځي او په نهمه ورځ یې په عرفات کې لمونځونه او دعاګانې کوي، له الله څخه د ګناهونو بښنه غواړي، د لمر له پریوتلو وروسته مزدلفې ته راځي، هلته هم عبادت کوي، او په لسمه ورځ چې د لوی اختر ورځ ده حاجیان بیرته د بیت الله په لوري را ګرځي، په منی کې په وړو وړو کاڼو باندې عقبه جمره ولي، ورپسې قرباني کوي او د سر ویښتان خریي او یا یې کموي، وروسته غسل کوي، جامې اغوندي او د بیت الله طواف کوي.

له طواف وروسته حاجیان بېرته منی ته ځي او په یوولسمه او دولسمه ورځ هم په منی کې جمرې ولي، چې پدې سره یې حج بشپړیږي.

فعالیت

۱. د حج په هکله په خپلو منځوکې مباحثه وکړئ.

۲. حاجیان په لاندې ځایونوکې څه ترسره کوي، بحث پرې وکړئ:

- صفا او مروه. - منی او عرفات. - مزدلفه.

پوښتنې

۱. حج په لغت او اصطلاح کې تعریف کړئ.

۲. حج کله فرض شو؟

۳. په کومه ورځ حاجیان عرفات ته ځي؟

۴. د حج په هکله پیغمبر ﷺ څه فرمایلي دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د حج په هکله لنډه مقاله ولیکي.

د حج مسایل

حج د ځانګړو شرطونو په درلودلو سره پر مسلمان فرض کیږي.

په حج کې ځینې فرض، ځینې واجب او ځینې سنت عملونه دي.

د حج د فرضیت شرطونه:

۱. **اسلام**: حج پر مسلمان فرض دی، د کافر لخوا حج نه صحیح کیږي.

۲. **عقل**: حج پر عاقل مسلمان باندې فرض کیږي، لیوني باندې حج نشته دی.

۳. **بلوغ**: حج پر بالغ مسلمان فرض دی، صغیر باندې حج فرض نه دی.

۴. **حریت**: حج پر آزاد مسلمان باندې فرض کیږي، په غلام او وینځې باندې فرض نه دی.

۵. **استطاعت**: حج کوونکی باید مالي توان ولري، حج ته د تګ او بیرته راتګ او د همدې مودې لپاره د کور د مصرف لپاره پانګه ولري او که ویې نلري، نو حج ورباندې فرض ندی.

۶. **د حج وخت**: شریعت د حج د ادا کولو لپاره ځانګړی وخت ټاکلی دی، چې د هجري قمري کال د دولسمې میاشتې (ذی الحجې) له اتمې ورځې پیل او په دولسمه ورځ يې پای ته رسیږي.

له يادې مودې پرته حج نه کیږي، خو په نورو وختونو کې مسلمانان مکې مکرمې ته د عمرې د ادا کولو لپاره ځي.

د حج فرضونه:

۱. **احرام تړل**: د حج لپاره نیت کولو ته احرام ویل کیږي، چې له هغه وروسته ځینې چارې پر حج کوونکي حراميږي، لکه د ګنډلو جامو اغوستل، ښکار کول، د ویښتانو او نوکانو غوڅول.

۲. **په عرفات دريدل**: حاجيان د ذي الحجې میاشتې په نهمه ورځ د عرفات میدان ته ځي، هلته دعاوې او لمونځونه کوي او له لمر پريوتو وروسته بیرته را ګرځي. په عرفات دريدل فرض دي.

۳. **د زیارت طواف**: د عقبې جمرې له ويشتلو وروسته د اختر په لومړۍ ورځ حاجيان څاروي ذبحه کوي او له احرام څخه فارغیږي، له دې څخه وروسته د زیارت طواف کوي، چې دې طواف ته فرضي طواف هم ویل کیږي.

فعالیت

۱. په یادو د حج د فرضیت شرطونه ووایئ.

۲. د حج فرضونه په نوبت سره نورو ته واوروئ.

۳. آیا غیر بالغ حج کولای شي؟ پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. د حج شرطونه ووایئ.

۲. استطاعت څه ته ویل کیږي؟

۳. پر عرفات دریدل په کومه ورځ ترسره کیږي؟

۴. احرام څه ته وایي؟

۵. په حج کې څو فرضه دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

حیاء

حیاء هغه ښه خوی دی چې انسان نېکو کارونو ته هڅوي او له بدو کارونو څخه یې ژغوري.

حیاء لرونکی شخص له الله تعالی او خلکو څخه شرمېږي، له بدو چارو ځان ساتي او نېکې چارې تر سره کوي.

رسول الله ﷺ د حیاء په هکله داسې فرمایلي دي:

«الإِيْمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيْمَانِ».

ژباړه: ایمان څه د پاسه (۷۰) څانګې لري، او حیاء د ایمان یوه څانګه ده.

حضرت محمد ﷺ مسلمانانو ته د حیاء لرلو سپارښتنه کړې ده.

یوه ورځ یوه صحابي خپل ورور ته د ډېرې حیاء لرلو له کبله نصحیت کاوه، پدې وخت کې حضرت محمد ﷺ تیریده او د هغه نصحیت ته یې پام شو، پیغمبر ﷺ ورته وفرمایل: پرې یې ږده! حیاء سره تل خیر او نیمکرغي مل وي.

حیاء د ایمان نښه ده، مسلمان تل حیاء لرونکی وي او له بې حیاء چارو څخه ځان ساتي.

مسلمان تل له الله جل جلاله څخه حیاء کوي، حکمونه یې پر ځای کوي، خپله ژبه له فحش او سپکو ویلو او کنځلو څخه پاکه ساتي.

موږ باید تل حیا ولرو، ځکه بې حیایي انسان ناوړو کارونو ته هڅوي.

یادونه: د زده کړې پر مهال له ښوونکي څخه، له پوښتنې او ځواب ورکولو ډېره کول حیاء نه ګڼل کیږي، باید زده کوونکي د آدابو په رعایتولو سره د لوست په بهیر کې فعال ګډون ولري.

همدارنګه له خلکو سره له خبرو ډېره کول او ځان ګوښه کول هم حیا نه ګڼل کیږي.

په ژوند کې د حیاء کولو څو بیلګې:

۱. مسلمان داسې جامې اغوندي چې ټول بدن یې پرې پټ شي، له نازکو او لنډو جامو څخه ډډه کوي.

۲. مسلمان سپکې او فحش خبرې نه کوي.

۳. مسلمان چاته کنځلې نه کوي.

۴. مسلمان څوک په بد نوم نه یادوي.

۵. مسلمان د الله تعالی او د خلکو پر وړاندې له ناروا کار څخه د حیاء له کبله ډډه کوي.

فعالیت

۱. په ژوند کې د حیا اهمیت او ګټو په هکله په نوبت سره خبرې وکړئ.
۲. آیا په زده کړې کې له پوښتنې او ځواب ورکولو څخه ډډه کول حیا بلل کیږي؟ پدې هکله خبرې وکړئ.
۳. په جامو اغوستلو کې څرنګه حیا په پام کې نیول پکار دي؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. حیاء څه ته ویل کیږي ؟
۲. رسول الله ﷺ د حیاء په هکله څه فرمایلي دي؟
۳. آیا په زده کړه کې له پوښتنو او ځواب ورکولو نه ډډه کول حیا ګڼل کیږي؟
۴. مسلمان له کومو خبرو څخه ځان ساتي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ غړو په مرسته د حیاء په هکله لنډه مقاله ولیکي.

تواضع

د ژوند په ټولو چارو کې حق منل او له خلکو سره په نرمۍ او درناوي چلند کولو ته تواضع ویل کیږي.

د اسلام دین موږ تواضع ته را بللي یو، رسول الله ﷺ فرمایلي دي:

«مَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلّٰهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللّٰهُ»

ژباړه: هېڅوک د الله تعالی لپاره په درناوي او نرمۍ سره چلند نه غوره کوي، مګر الله تعالی یې اوچتوي.

په بل حدیث کې رسول الله ﷺ داسې فرمایلي دي: الله جل جلاله ما ته حکم کړی چې له خلکو سره په تواضع او احترام چلند کوئ، تر څو خلک یو پر بل ځان غوره ونه ګڼې او یو پر بل ظلم او تیری ونه کړي.

موږ باید له خلکو سره په خوږه ژبه چلند وکړو، په هر وخت کې حق ته غاړه کیږدو او هیڅ وخت له حق نه سرغړونه ونکړو.

د ښوونکو، ټولګیوالو او ګاونډیانو احترام وکړو، د مشرانو نصحیت واورو او عمل پرې وکړو.

د تواضع ضد کبر او لویي ده، کبر لویه ګناه ده.

حضرت محمد ﷺ کبر داسې بیان کړی: کبر د حق نه منل او خلکو ته سپکاوی کول دي.

د ښکلو او پاکو جامو اغوستل کبر نه ګڼل کیږي، بلکې اسلام مونږ ته د پاکۍ او نظافت امر کوي.

د تواضع یوه نښه دا ده چې مسلمان په سلام اچولو کې لومړیتوب وکړي، بل ته د سلام اچولو منتظر پاتې نشي.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته د تواضع څو بیلګې بیان کړئ.

۲. مور او پلار سره څنګه رویه کول پکار دي؟ پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. تواضع څه ته وایي؟ معنا یې کړئ.

۲. د تواضع په هکله پیغمبر ﷺ څه فرمایلي دي؟

۳. د تواضع ضد څه شی دی؟

۴. کبر او لویي څه ته وایي؟

۵. آیا ښکلې او پاکې جامې اغوستل کبر ګڼل کیږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست حدیثونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

صله رحمي

د خپلولۍ پالنه، خپلوانو سره ښېګڼه، هغوی ته د خپل توان په اندازه ګټه او خیر رسول، په ستونزو او غم کې ورسره مرسته کولو ته صله رحمي وايي.

د اسلام دین موږ ته په صله رحمۍ امر کوي، خپلوانو سره د خپلوۍ پالنه پر هر مسلمان واجب ده او قطع کول یې لویه ګناه ده.

حضرت محمد ﷺ د صله رحمۍ په هکله داسې فرمایلي دي: که څوک غواړي چې په روزۍ او عمر کې یې برکت پیدا شي، له خپلوانو سره دې صله رحمي وکړي.

مور او پلار سره صله رحمي له هر خپلوان څخه لومړیتوب لري.

د صله رحمۍ څو بېلګې:

۱. خپلوانو سره تګ او راتګ، له ژوند څخه یې ځان خبرول او د هغوی د خوشحالولو هڅه کول.

۲. د اړتیا په وخت کې هغوی سره هر ډول روا مرسته کول.

۳. خپلوانو ته نصحیت او سمه لاره ښوول.

۴. د خپلوانو په منځ کې د اتفاق او یووالي هڅه کول.

۵. هغوی سره ښه چلند کول او له بد چلند څخه ډډه کول.

۶. د خپلوانو احترام او عزت کول، په مینه او محبت سره هغوی ته ښه راغلاست ویل.

د صله رحمۍ له ګټو څخه:

۱. د صله رحمۍ پالللو سره مسلمان د الله رضا ترلاسه کوي.

۲. د صله رحمۍ له کبله د خپلوانو په منځ کې مینه او محبت زیاتیږي.

۳. صله رحمي په خلکو کې خوشحالي را منځ ته کوي.

۴. د صله رحمۍ پالللو سره د مسلمانانو ستونزې او غمونه کمیږي.

۵. صله رحمي د دښمنۍ او بغض مخه نیسي.

فعالیت

۱. د صله رحمۍ په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

۲. د خپلوانو سره صله رحمي څنګه کیدای شي؟ پدې هکله د ښوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

۱. صله رحمي څه ته وایي؟

۲. حضرت محمد ﷺ د صله رحمۍ په هکله څه فرمایلي دي؟

۳. د صله رحمۍ څو بیلګې ووایئ.

۴. د صله رحمۍ ګټې ووایئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست حدیث شریف په خپلکو کتابچو کې ولیکي.

رښتیا ویل

رښتیا ویل د مسلمان نښه ده، الله تعالی موږ ته د رښتیا ویلو لار ښوونه کوي او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾
(التوبة ۱۱۹ أیت)

ژباړه: ای مؤمنانو! له الله نه ووېرېږئ او رښتینو خلکو سره ملګري شئ.

رسول الله ﷺ فرمايي: تل رښتیا ووایئ، رښتیا ویل مسلمان له هلاکت څخه ژغوري. متفق علیه

موږ باید په خپلو ویناوو او عملونو کې رښتیني واوسو.

کله چې خبرې کوو، تل باید رښتیا ووایو، چا سره چې وعده کوو باید سرته یې ورسوو.

خلکو سره زموږ اړیکي باید صادقانه وي، موږ مور او پلار ته تل رښتیا وایو، په ټولګي کې خپلو ټولګیوالو سره په رښتیا چلند کوو.

د رښتیا ویلو ګټې:

۱. په رښتیا ویلو سره الله جَلَّ جَلَالُهُ رضا کېږي.

۲. رښتیا ویل مسلمان نیکو کارونو ته هڅوي، له بدو کارونو نه یې ژغوري.

۳. په رښتیني انسان باندې خلک باور کوي.

۴. په رښتیا ویلو سره د انسان عزت زیاتیږي .

۵. رښتیا ویل د نجات او خلاصون وسیله ده.

فعالیت

۱. د رښتیا ویلو په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

۲. دروغ ویل څه زیانونه لري ؟ بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

الف:

۱. الله تعالی مور ته د رښتیا ویلو په هکله څه لارښوونه کوي ؟

۲. رسول الله ﷺ د رښتیا ویلو په هکله څه فرمایلي دي؟

۳. مور باید په وینا او عمل کې څنګه واوسو؟

۴. رښتیا ویل څه ګټه لري؟ بیان یې کړئ .

ب: لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو سره ډک کړئ:

۱. مور باید په خپلو ویناوو او عملونو کې .... واوسو.

۲. رښتیا ویلو سره د انسان ...... زیاتیږي .

۳. - .... ویل د مسلمان نښه ده.

۴. په رښتیا ویلو سره الله ﷻ ...... کیږي .

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په هکله لنډه مقاله ولیکي.

د مور او پلار اطاعت

د مور او پلار اطاعت پر هر مسلمان فرض دی.

موږ باید په روا کارونو کې د مور او پلار خبره ومنو.

د الله رضا د مور او پلار په خوښۍ کې ده.

الله تعالی موږ ته د مور او پلار سره د ښېګڼې امر کړی دی: ﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ د الاسراء سورت ۲۳ أیت.

ژباړه: او ستا رب فیصله کړې چې یوازې د یو الله عبادت وکړئ او مور او پلار سره احسان وکړئ.

له مور او پلار سره ښېګڼه د هغوی پیروي کول دي.

موږ د مور او پلار سره په خوږه او نرمه ژبه خبرې کوو، غوښتنو ته یې په درناوي ځواب وایو، د ژوند په چارو کې ورسره مرسته کوو.

تل د مور او پلار احترام کوو.

موږ مور او پلار ته د خیر دعا کوو.

حکایت:

یوه ورځ یو صحابي حضرت محمد ﷺ ته د خپل پلار سره راغی، پیغمبر ﷺ ترې پوښتنه وکړه: دا سپین ږیری څوک دی؟ هغه وویل: زما پلار دی. حضرت محمد ﷺ ورته وفرمایل: له هغه نه مخکې مه ځه، مخکې ترې مه کېنه، نوم ورته مه اخله او داسې کار مه کوه چې خلک هغه ته کنځلې وکړي. رواه الطبرانی فی الاوسط

فعالیت

۱. د مور او پلار د اطاعت په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ .

۲. د مور او پلار په وړاندې کوم آداب په پام کې نیول پکار دي؟ پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

۳. د مور او پلار په وړاندې (اف) کلمه ویل روا نه دي. بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو سره ډک کړئ:

۱. د مور او پلار اطاعت پر هر مسلمان ..... دی.

۲. موږ باید په روا کارونو کې د مور او پلار..... وکړو .

۳. د الله رضا د مور او پلار په ...... کې ده .

لاندې پوښتنې ځواب کړئ :

۱. الله ﷻ موږ ته د مور او پلار په هکله څه لارښوونه کړی ده ؟

۲. مور او پلار سره ښیګڼه څنګه کیدای شي؟

۳. رسول الله ﷺ د پلار د حقونو په هکله زوی ته څه لارښوونه کړې ده؟

۴. آیا تاسې مور او پلار ته د خیر دعا کوئ ؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په هکله لنډه مقاله ولیکي.

اسراف

له اړتیا پرته، بې ځایه د روا شیانو اضافه استعمال ته اسراف ویل کیږي.

اسراف په اسلام کې حرام او ګناه ده.

الله تعالی موږ له اسراف څخه منع کړي یو: ﴿...وَلا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ الاعراف سورت: ۳۱ أیت.

ژباړه: او تاسې اسراف مه کوئ، پرته له شکه الله تعالی اسراف کوونکي نه خوښوي.

رسول الله ﷺ فرمايي: ((كُلُوا وَاشْرَبُوا وَالْبَسُوا وَتَصَدَّقُوا، فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلاَ مَخِيلَةٍ)). رواه البخاري.

ژباړه: خوراک او څښاک کوئ، جامې اغوندئ او صدقه ورکوئ، خو اسراف او کبر مه کوئ.

پوه انسان، تل له اسراف څخه ډډه کوي.

موږ باید د ژوند په ټولو چارو کې له اسراف نه ځان وساتو.

د اسراف څو مثالونه:

- له اړتیا پرته د اوبو زیات استعمال، آن تر دې چې په اوداسه کې هم اسراف بلل کیږي.
- له اندازې زیات خواړه تیارول، او خوړل یې اسراف دی.
- له اړتیا پرته ډیرې جامې او لباس اخیستل، اسراف بلل کیږي.

- له اړتیا پرته د برېښنا کارول اسراف بلل کېږي.

د اسراف له زیانونو څخه:

- اسراف شیطاني عمل دی، کول یې ګناه ده.
- اسراف بې ځایه د مال ضایع کول دي.
- اسراف انسان په ګناهونو کې ښکیل کوي.
- اسراف مسلمان له عبادت او اطاعت څخه غافل کوي.

فعالیت

۱. د ښوونکي په مرسته په چاپېریال کې د اسراف څو بېلګې ووایئ.
۲. آیا د اسراف او سخاوت تر منځ توپیر شته؟ بحث پرې وکړئ.
۳. لاندې چارې په ګوته کړئ چې روا او که ناروا دي:
(بخل، میلمه پالنه، سخاوت، پاسلنه)

پوښتنې

۱. اسراف څه ته ویل کېږي؟
۲. اسراف ولې ګناه ده ؟
۳. الله تعالی موږ ته د اسراف په هکله څه لارښوونه کړې ده؟
۴. د اسراف څو مثالونه ووایئ.
۵. د اسراف څو زیانونه ووایئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست څخه په ګټه اخیستنې سره د اسراف په هکله یوه مقاله ولیکي.

څلور دېرشم لوست

حجاب

الله تعالی مسلمانو ښځو ته د حجاب رعایتولو امر کوي.

د ښځې بدن او ښایست پټولو ته حجاب وایي.

مسلمانه ښځه باید له نامحرمو څخه پرده وکړي.

حجاب د مسلمانې ښځې د عزت ساتنه کوي.

د مسلمانې ښځې لباس باید لاندې ځانګړتیاوې ولري:

١. جامې باید نرۍ نه وي چې بدن ترې ښکاره شي.

٢. جامې باید پراخه وي، تنګې نه وي چې د بدن غړي یې معلوم شي.

٣. جامې یې باید د نارینه وو په څېر نه وي.

۴. جامې باید د کافرانو له جامو سره مشابهت ونلري.

۵. ټول بدن باید پکې پټ شي.

د حجاب ګټې:

- د حجاب په رعایتولو د الله تعالی امر پر ځای کیږي.
- حجاب پر ښځه د تیري مخه نیسي.
- حجاب د پاکۍ او اصیلې ښځې نښه ده.
- خلک د حجاب لرونکې ښځې احترام کوي.

فعالیت

۱. د حجاب په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

۲. حجاب د پاکۍ او اصیلې ښځې نښه ده. پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. الله تعالی مسلمانو ښځو ته د څه امر کړی دی؟

۲. حجاب څه ته وايي؟

۳. د مسلمانې ښځې لباس باید څه ځانګړتیاوې ولري؟

۴. حجاب کول ښځې ته څه ګټه لري؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د یاد لوست ګټې په خپلو کتابچو کې ولیکي او په راتلوونکي ورځ کې دې په ټولګي کې ولولي.

د صدقې فضایل

د الله تعالی مرسته له هغه بنده سره مل ده، چې له نورو خلکو سره مرسته کوي.

مسلمان له اړو خلکو سره مرسته خپل مسؤلیت ګڼي.

له خپل مال څخه مسکینانو او فقیرانو ته صدقه ورکوي.

مسلمان د توان او قدرت په اندازه صدقه ورکوي.

صدقه ورکول مسلمان له دوزخ څخه ژغوري.

رسول الله ﷺ داسې فرمايي: «اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ» . رواه البخاري.

ژباړه: په صدقې ورکولو سره ځان له دوزخ څخه وژغورئ، که څه هم د خرما یوه ټوټه وي.

لومړی باید غریبو او اړو خپلوانو ته صدقه ورکړل شي، پدې کې اجر او ثواب زيات دی، رسول الله ﷺ فرمايي: «لَهُمَا أَجْرَانِ أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ». رواه البخاري.

ژباړه: د دوی لپاره دوه اجره دي، يو يې د خپلوۍ د پالنې او بل يې د صدقې ورکولو.

د صدقې ورکولو ګټې:

- په صدقې ورکولو الله ﷻ له مسلمان څخه راضي کيږي.
- په صدقې ورکولو مسلمان له ډېرو ستونزو او مصيبتونو څخه نجات مومي.
- په صدقې ورکولو د مسلمانانو په منځ کې مينه او محبت زياتيږي.
- الله تعالى د صدقې ورکوونکي په مال او عمر کې برکت اچوي.

فعاليت

۱. د خپلو مرستو څو بيلګې چې له غريبانو او خپلوانو سره مو کړې دي، په ټولګي کې بيان کړئ.

۲. صدقه او خيرات بايد په پټه ورکړل شي. پدې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

الف: لاندې پوښتنې ځواب کړئ :

۱. د الله تعالى مرسته له چا سره مل وي؟

۲. رسول الله ﷺ د صدقې په هکله مونږ ته څه لارښوونه کړې ده؟

۳. لومړى بايد چاته صدقه او خيرات ورکړل شي؟

۴. صدقه ورکول مسلمان ته څه ګټه رسوي؟

ب: لاندې تش ځايونه په مناسبو کلمو ډک کړئ:

۱. په صدقې ورکولو ځان له......... وژغورئ.

۲. لومړى بايد غريبو او ارو .... ته صدقه ورکړل شي .

۳. په صدقې ورکولو له مسلمان څخه الله .... کيږي.

۴. الله تعالى د صدقې ورکوونکي په مال او عمر کې......... اچوي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې لوست په خپلو کتابچو کې وليکي.